

Plan Odnowy Miejscowości Jaworze na lata 2017 - 2024

Gmina Ryńsk, w skład której wchodzi miejscowość Jaworze, położona jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie wąbrzeskim. Gmina zajmuje teren o powierzchni 200.8 km² i liczy 8860 mieszkańców. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw skupiających 35 miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości Jaworze jest dokumentem służącym planowej realizacji przedsięwzięć wpływających na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, w szczególności zadań przyczyniających się do poprawy warunków życia mieszkańców wsi Jaworze, zaspokajania ich potrzeb społeczno kulturowych oraz stymulujących ich aktywność. Plan będzie realizowany w latach 2017 - 2024.

Charakterystyka miejscowości

Miejscowość Jaworze położona jest w odległości 7 km od Wąbrzeźna w północno-wschodniej części gminy Ryńsk. Wieś zajmuje obszar 606 ha, z czego grunty orne stanowią 436 ha, łąki – 71 ha, pastwiska – 15 ha, lasy – 35 ha, tereny zabudowane – 12 ha, a pozostałe grunty – 47 ha. Na terenie wsi zamieszkuje 319 osób. Główną zabudową architektoniczną wsi są budynki indywidualnych gospodarstw rolnych usytuowane zarówno w pobliżu jak i z dala od centrum. Uzupełniają je inne obiekty – budynek dawnej szkoły, zlewni mleka oraz remiza strażacka. Wieś korzysta z gminnej sieci wodociągowej, która wymaga rozbudowy.

Istniejąca sieć osadnicza ukształtowała się historycznie na bazie funkcji rolniczej. Pierwsze wzmianki o Jaworzu pochodzą z okresu średniowiecza. Wiadomo, że w 1231 roku wieś należała do kasztelanii chełmińskiej i była własnością rycerską. Najstarsze źródła historyczne wskazują również, że w latach 1231 – 1466 Jaworze było pod zarządem zakonu krzyżackiego i wchodziła w skład komturstwa brodnickiego. Następnie na mocy II pokoju toruńskiego miejscowość ta została włączona do Królestwa Polskiego – prowincji Prusy Królewskie, województwo chełmińskie, powiat chełmiński. W 1772 r. postanowieniem traktatu rozbiorowego Jaworze włączono do państwa pruskiego – prowincja Prusy Zachodnie, a w kolejnych latach 1829 – 1878 należało do prowincji Prusy Wschodnie, rejencja kwidzyńska. W odrodzonym państwie polskim (1918 – 1939) miejscowość Jaworze administracyjnie wchodziła w skład powiatu wąbrzeskiego, województwo pomorskie, gmina Jaworze. Z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej decyzją dekretu Adolfa Hitlera z dnia 8 października 1939 r. Pomorze Gdańskie pod nazwą Okręg Rzeszy Gdańsk – Prusy Zachodnie wcielono do III Rzeszy i podzielono na 3 rejencje: gdańską, kwidzyńską i bydgoską. Sołectwo Jaworze wraz z całym powiatem wąbrzeskim należało do rejencji kwidzyńskiej.

Po wyzwoleniu kraju spod okupacji hitlerowskiej (od 1948 r.) Jaworze wchodziło najpierw w skład gminy Dębowa Łąka i nowo utworzonego województwa bydgoskiego, a od 1954 r. włączono je do gromady Myśliwiec. Od 1975 r. Jaworze było częścią gminy Wąbrzeźno, obecnie gminy Ryńsk i województwa kujawsko – pomorskiego.

Wieś posiada korzystne położenie komunikacyjne. Przez jej centralną część przebiega droga powiatowa łącząca Wąbrzeźno z Osieczkiem i Brodnicą. Na terenie Jaworza brak jest zakładów przemysłowych i podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Brak jest również kościoła oraz obiektów o charakterze kulturalnym i sportowym. W 1993 r. zlikwidowano miejscową szkołę podstawową, a uczęszczające do niej dzieci skierowano do Zespołu Szkół w Myśliwcu. Dziś w jej części mieszczą się mieszkania dla emerytowanych nauczycieli oraz świetlica wiejska.

Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

W miejscowości Jaworze zasadniczo brak jest zabytkowych obiektów architektonicznych. Osobliwym dziedzictwem kulturowym znajdującym się w ewidencji Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jest jedynie murowana karczma z 1890 r., dwa budynki mieszkalno – gospodarcze i pięć budynków mieszkalnych pochodzących z przełomu XIX/XX wieku. Istniejące trzy cmentarze poewangelickie nieczynne po 1945 roku znajdują się obecnie w stanie zaawansowanej degradacji. Swoistym elementem wiejskiego krajobrazu jest również przydrożna kapliczka z wizerunkiem Matki Bożej, murowana, z 1946 roku, przy której odbywają się coroczne majowe nabożeństwa. Do dziś zachwyca ona swoim pięknem.

Diagnoza aktualnej sytuacji społeczno-rozwojowej obszaru objętego planem

Życie mieszkańców Jaworza cechuje umiarkowana aktywność i przedsiębiorczość. Istotną rolę w środowisku odgrywa aktywnie działające Koło Gospodyń Wiejskich i Ochotnicza Straż Pożarna założona w 1945 r. Oprócz wymienionych jednostek brak jest innych kół i organizacji pozarządowych oraz zorganizowanych grup młodzieżowych i sportowych.

Problemy mieszkańców wysuwane i omawiane są na zebraniach wiejskich bądź też zgłaszane do sołtysa. Istnieje potrzeba budowy budynku świetlicy z zapleczem i wyposażeniem oraz urządzenia boiska sportowego. Odnowy wymaga też część zabytkowych XIX wiecznych zabudowań mieszkalnych, brak jest również należytego zagospodarowania i estetycznego urządzenia terenów zielonych - miejsc wypoczynku dla dorosłych i dzieci. Problemy te dostrzega aktywna część społeczności lokalnej. Rozwiązywanie nurtujących społeczność spraw i postulatów warunkowane jest posiadaniem odpowiednich środków finansowych, których gminie i sołectwu brakuje. W związku z powyższym odbyło się zebranie wiejskie mieszkańców, na którym uchwalono Plan Odnowy Miejscowości Jaworze. Wcześniej przeprowadzono diagnozę aktualnej sytuacji, dokonano weryfikacji materiału i sporządzono analizę SWOT. Z analizy tej wynika, że marzeniem mieszkańców jest aby wieś była aktywniejszym ośrodkiem kulturalno-społecznym, sportowym i rekreacyjnym, z uwzględnieniem prawa mieszkańców do godnego życia i poczucia bezpieczeństwa, młodzież miała szansę na pracę a wieś służyła czystości, ładowi, porządkowi, ciszy i spokoju. Ustalano listę przedsięwzięć planowanych do wykonania, z podziałem na lata oraz przewidywane źródła ich finansowania. Przy wyborze zadań kierowano się także postulatami i wnioskami z zebrania wiejskich. Wynika z nich, że realizowane przedsięwzięcia winny przyczyniać się do:

- podniesienia standardu życia mieszkańców wsi,
- podniesienia atrakcyjności wsi,
- zaspokojenia lokalnych potrzeb społecznych i kulturalnych,
- rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego,
- większej integracji mieszkańców.

W Planie Odnowy Miejscowości uwzględniono więc projekty obejmujące:

- realizację inwestycji i wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe, w tym budowę budynku świetlicy z zapleczem i rozbudowę sieci wodociągowej z przyłączami,
- modernizację publicznej przestrzeni wiejskiej,
- publiczną infrastrukturę przyczyniającą się do podnoszenia estetyki i atrakcyjności wsi oraz działania związane z promocją wsi, gminy i regionu.

Istotnym elementem tych działań ma być wzrost aktywności środowiska lokalnego na rzecz rozwoju wsi, poprawy bytu oraz promocji wartości związanych z miejscową specyfiką kulturową i przyrodniczą. Istnieje wiele przesłanek, by wieś stała się aktywnym ośrodkiem kulturalnym i społecznym.

Co wyróżnia wieś?	Co ma ją wyróżniać?
<ul style="list-style-type: none"> - ciekawe i malownicze położenie (tereny pagórkowate), - czyste powietrze, - otoczenie lasów mieszanych (Leśnictwo Dębowa Łąka), - istnieją duże zasoby żwiru budowlanego. 	<ul style="list-style-type: none"> - uśmiechnięci i zadowoleni mieszkańcy, - możliwość własnego rozwoju i pracy, - czystość wokół zabudowań domowych i zagród gospodarczych, - urządzone miejsca spotkań, wypoczynku i rekreacji.
Jakie pełni funkcje?	Jakie ma pełnić funkcje?
<ul style="list-style-type: none"> - mieszkalne, - rolnicze. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzbudzać zainteresowanie turystyczne, - być bardziej atrakcyjną dla dzieci i młodzieży, - posiadać możliwości organizacji zajęć kulturalnych i rekreacyjno – wypoczynkowych.
Kim są mieszkańcy?	Kim mają być mieszkańcy?
<ul style="list-style-type: none"> - rolnicy indywidualni, - robotnicy dojeżdżający do pracy w okolicznych zakładach, - bezrobotni utrzymujący się z zasiłków, - pracownicy jednostek budżetowych, - emeryci i renciści. 	<ul style="list-style-type: none"> - osobami posiadającymi odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe, - rozwijającymi własne zainteresowania, - osobami przedsiębiorczymi i coraz lepiej sytuowanymi, - udzielającymi się społecznie
Co daje utrzymanie?	Co ma dać utrzymanie?
<ul style="list-style-type: none"> - gospodarstwa rolne, - pomoc otrzymywana z Ośrodka Pomocy Społecznej, zasiłki socjalne, - praca zarobkowa, - emerytury i renty. 	<ul style="list-style-type: none"> - praca w rolnictwie, - dorywcza praca chałupnicza, - własna działalność gospodarcza, - różnicowanie gospodarstw w kierunku działalności nierolniczej.
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i jej mieszkańcy?
<ul style="list-style-type: none"> - część osób angażuje się w sprawy wsi, - ogólnie są wystarczająco zorganizowani, aby się porozumieć. 	<ul style="list-style-type: none"> - powinno się podejmować wspólne prace przy upiększaniu wsi, - organizować integracyjne spotkania, szkolenia i uroczystości, - demokratycznie podchodzić do wszelkich spraw i problemów
W jaki sposób rozwiązują problemy?	W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?
<ul style="list-style-type: none"> - poprzez zebrania wiejskie i kurendy, - rozmowy sąsiedzkie, - spotkania i rozmowy przed sklepem, - za pośrednictwem sołtysa lub osobiście w Urzędzie Gminy, - sami powstaje podczas spotkań rodzinnych. 	<ul style="list-style-type: none"> -w formie uchwał i decyzji podejmowanych na spotkaniach i zebraniach mieszkańców, - bieżąca współpraca z Urzędem Gminy, - poprzez planowanie działań służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.
Jaki wygląd ma nasza wieś?	Jak ma wyglądać nasza wieś?
<ul style="list-style-type: none"> - ludzie różnie dbają o własne obejścia, - wygląd niektórych gospodarstw pozostawia wiele do życzenia, - zadbane są niektóre domostwa - niepełna sieć wodociągowa 	<ul style="list-style-type: none"> - zawsze czysta i zadbane, - drogi w dobrym stanie technicznym, - chodniki dla pieszych, - piękne ogródki przydomowe, - plac zabaw dla dzieci.

	- przyłącza wodociągowe w każdym gospodarstwie
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?
- Dożynki Sołeckie, - Dzień Kobiet, - zabawy strażackie, - odprawiane są nabożeństwa niedzielne i majowe.	- Dożynki Wiejskie, - Dzień Dziecka, - Dzień Kobiet, - spotkania z okazji Dnia Babci i Dziadka, - pikniki rodzinne, - pokazy tradycyjnych wyrobów kulinarnych KGW, - tradycje strażackie.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?
- ograniczona wiedza mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i ekologii, - postępująca degradacja naturalnego środowiska przyrodniczego.	- płyty gnojowe zabezpieczające przed spływaniem ścieków do gleb, - szkolenia dla mieszkańców uświadamiające im działania na rzecz ochrony środowiska, - segregacja śmieci.
Jakie jest rolnictwo?	Jaki ma być rolnictwo?
- po części zmechanizowane lecz mocno rozdrobnione, - brak środków finansowych na zakup nowych maszyn oraz wdrażanie nowych technologii, - niska klasa gleb znacząco wpływają na status majątkowy gospodarstw rolnych.	- rozwinięte rolnictwo z nowoczesnym i wydajnym sprzętem i technologiami, - opłacalna produkcja roślinna i zwierzęca, - ścisła współpraca rolników z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, - wysiłek i praca rolnika należycie wynagrodzona.
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Jakie mają być powiązania komunikacyjne?
- główna droga asfaltowa przez centrum wsi, - połączenie PKS z Wąbrzeźnem, - przystanek PKS.	- dobry stan nawierzchni dróg przebiegających przez wieś.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?
- dotychczas nie było zbyt wiele propozycji.	- możliwość korzystania ze świetlicy wiejskiej po remoncie i z nowego placu rekreacyjno - zabawowego - cykliczne organizowanie Dnia Dziecka - organizowanie rozgrywek sportowych w piłkę nożną, siatkówkę i koszykówkę - konkursy malarskie - organizację dzieciom wypoczynku w czasie ferii,

Nasza wieś za 7 lat

Mieszkańcy marzą, aby wieś mogła rozwijać się na tyle, by ludzie żyli godnie. Byliby szczęśliwi gdyby młodzież mogła znaleźć pracę, starsi mieli poczucie bezpieczeństwa, a gospodarze mogli inwestować w gospodarstwa nie zaciągając wysokich kredytów.

ANALIZA SWOT

Podsumowanie sytuacji rozwojowej miejscowości Jaworze

<p>1. Silne strony:</p> <ul style="list-style-type: none">- malownicze środowisko wiejskie - otoczenie lasu mieszanego,- bliskość siedziby Leśnictwa Dębowa Łąka,- dogodne połączenie drogowe do sąsiednich sołectw,<ul style="list-style-type: none">– bliskość powiatowego miasta Wąbrzeźno,- spokój, cisza,- istnienie żwirowni,- aktywne KGW i OSP	<p>2. Słabe strony:</p> <ul style="list-style-type: none">- istnieje potrzeba rozbudowy sieci wodociągowej- brak wyposażonego boiska sportowego,- brak zespołów artystycznych, kół, związków, organizacji młodzieżowych i pozarządowych,- brak rozwiniętego zaplecza przemysłowo-handlowego,- słaba kondycja finansowa rodzin,- niska aktywność części społeczności,- zbyt mała częstotliwość komunikacji autobusowej
<p>3. Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none">- możliwości dla organizacji wypoczynku na wsi i rozwoju usług agroturystycznych,- możliwości dla rozwoju działalności gospodarczej,- możliwość zakładania nowych stowarzyszeń oraz pozyskania grantów i wsparcia z funduszy europejskich,- budowa nowej świetlicy wiejskiej wraz z zapleczem- montaż oświetlenia energooszczędnego miejsc publicznych,- instalacje odnawialnych źródeł energii ograniczających emisję dwutlenku węgla.	<p>4. Zagrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none">- utrzymujące się bezrobocie i brak perspektyw pracy,- wyjazdy ludzi młodych za granicę w celu poszukiwania pracy,- pogłębiające się dysproporcje w statusie majątkowym społeczeństwa,- starzenie się społeczeństwa wiejskiego,- zagrożenie wykluczeniem cyfrowym społeczeństwa,- utrzymująca się słaba opłacalność produkcji rolnej.

**NASZA MAŁA STRATEGIA - PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI JAWORZE NA
LATA 2017 – 2024**

Wizja rozwoju wsi:

Miejscowość Jaworze to wieś nowoczesna, zrównoważona gospodarczo, zasobna i estetyczna. Mieszkańcy są świadomi, aktywni i zorganizowani.

Priorytet	Cel przedsięwzięcia	Projekty	Źródła finansowania	Termin realizacji
I. Rozwój bazy materialnej, kulturalno-oświatowej i sportowej w miejscowości Jaworze	Zaspokojenie potrzeb materialnych, kulturalnych i oświatowych mieszkańców wsi	1. Budowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z zapleczem	Ogółem 850 tys. zł w tym: UE -60% Gmina -40%	2017 - 2018
		2. Urządzenie pomieszczeń i wyposażenie świetlicy w niezbędny sprzęt	Środki z funduszy sołeckich, sponsorzy i darczyńcy indywidualni	2018 i miarę potrzeb lata następne
		3. Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie wsi	Gmina-36,37% UE -63,63%	2017-2018
		4. Organizowanie w świetlicy spotkań okolicznościowych dla dzieci.	Z funduszy sołeckich, pozyskiwanych od sponsorów, przez organizacje pozarządowe i w ramach wolontariatu	na bieżąco
II. Aktywizacja mieszkańców do działań na rzecz własnego środowiska	Integracja społeczeństwa wiejskiego	1. Udział grup młodzieżowych w gminnych turniejach sportowych	koszty organizatora oraz sponsorzy	corocznie
		2. Współudział w organizowaniu dożynek gminnych	działalność społeczna	corocznie

		3. Organizowanie wiejskich festynów integracyjnych: np. Biesiada Rodzina, Święto Pieczonego Ziemniaka, Mikołajki, Dzień Dziecka	środki własne, fundusze sołeckie oraz środki pozyskane od sponsorów	corocznie
III. Dbałość o otoczenie oraz wizerunek i estetykę wsi	Poprawa standardu życia, zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców Nielubia	1. Uczestnictwo w dorocznym gminnym konkursie „Piękna Zagroda”.	koszty indywidualne uczestników-100%	2017 - 2024
		2. Przestrzeganie segregacji śmieci i odpadów w gospodarstwach domowych	koszty indywidualne mieszkańców 100%	2017 - 2024
		3. Montaż oświetlenia energooszczędnego na terenie wsi	UE - 85% Gmina - 15%	2018 - 2020
		4. Instalacje odnawialnych źródeł energii ograniczających emisję dwutlenku węgla.	UE - 85% Gmina - 15%	2018 - 2024

5. Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Określa się obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających rozwojowi miejscowości. Ze względu na jego cechy funkcjonalno-przestrzenne i położenie obejmował on będzie całą miejscowość Jaworze. Na tym obszarze mieściła się będzie m.in. budowana sieć wodociągowa z przyłączami.

Możliwość realizacji zadań ujętych w Planie Odnowy Miejscowości Jaworze warunkowana jest sytuacją finansową sołectwa i gminy Ryńsk oraz możliwością pozyskania środków finansowych z innych, źródeł w tym z Unii Europejskiej i może być weryfikowana.

Zarządzanie:

Za wdrażanie i promocję projektów ujętych w Planie odpowiedzialny jest Sołtys wraz z Radą Sołecką. Na szczeblu Gminy powyższe działania koordynuje wyznaczona przez Wójta Gminy osoba. Komunikacja społeczna polegać będzie na bieżącym zamieszczaniu informacji na stronie internetowej Gminy oraz na łamach Gminnych Wieści.